

Képekben álmodni - David Lynch fotóiról (18+)

2014 április 15. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A kortárs filmes szcéna kétségtelenül tehetséges alkotói között mintha egyre kevesebb reneszánsz ember, egyéni víziók és sajátos módszerek mentén dolgozó képzőművész akadna.

A *Mai Manó Ház blog* - Vendégblogger rovatában ma a *Filmvilág* kritikusának és a [Kinetograf blog](#) szerzőjének, Huber Zoltán érdekes írását olvashatjátok David Lynchről.

David Lynch e sokak által rajongva tisztelt, míg mások szemében öntörvényűnek és túlértékeltnek tartott rendező egyike, aki játékfilmet 2007 óta ugyan nem forgatott, ám még mindig képes meglepni a közönséget.

A munkásságát jellemző ellentmondások, a személyét övező kultusz egyértelműen bizonyítja, megkerülhetetlen alkotóról van szó. Lynch közel fél évszázados (!) pályafutása során összetéveszthetetlen szerzői világot épített és a mozi mellett számtalan művészeti ágban kipróbálta magát. Bármihez nyúl is, már-már monomániásan hasonló kérdésekre keresi választ és a szürrealista képzettársításai segítségével saját alternatív valóságába kalauzolja a közönséget. Akár filmről, tévésorozatról, festményről, bútorokról, zenéről vagy fotóról van szó, Lynch masszív hangulatú műveiben mindig a banális válik titokzatossá. Az ő szemén keresztül nézve a csinos felszín hirtelen rejtélyesnek tűnik, az ismerős, biztonságos világ mögött a mindent átható irracionalitás dereng fel. Az amerikai művész munkáiban a normalitás abszurd, relatív fogalomná válik, mely egyszerre felszabadító és feszültséggel teli érzéseket kelt a befogadóban. Lynch sajátos alkotói látásmódja segítségével képes a szerzőiségéhez igazítani és átformálni az adott médiumot.

Fotó: Ludovic Carème: David Lynch, 2006

Bár a világ első sorban rendezőként ismeri, önmagát vizuális művészként határozza meg, nem véletlenül. Akár zenét szerez vagy történetet mesél el, Lynch soha nem tagadja meg a képzőművész-gyökereit, azaz minden esetben az álomszerű látomásaiból indul ki, a művészete így alapvetően képi hatásokra épül. A fényképeit szemlélve mindez különösen nyilvánvalóvá válik, hisz a fotóművészete ezer szállal kapcsolódna a híres rendezésekhez. Lynch a kulcsműveiben visszatérő motívumokat a fényképezőgép segítségével boncolgatja tovább

és három, egymással szorosan összefüggő csapásirányban gondolkodik. Az ipari tájak, a hétköznapi tárgyak és a női aktok számos filmjében visszatérnek, így nemcsak érdekes színekkel gazdagítják a rendezői életművet, de önmagukban is rendkívül izgalmasak. A hétköznapi realitás mögött sötét titkok rejtőznek, a látszólag élettelen tárgyakra és helyszínekre a velük kapcsolatba kerülő emberek történetei tapadnak. Lynch az objektív segítségével helyszínelőként rögzíti a nyomokat és megpróbálja tetten érni, feltárni a semmibe vesző múlt és az eltűnő emberek hatásait. A fotó és a film nála nem valóság leképezésére szolgál, a segítségükkel inkább az érzékszervek és a tudat alá merül, majd zsigeri benyomásokat keres. A Kék bársony fehérre mázolt deszkakerítései, a Twin Peaks súlyos bársonyfüggönyei azonos logika szerint működnek, mint az elhagyott orvosi szobákat, régi használati tárgyakat megőrkítő fotói. A rendeltetésüktől megfosztott, keretbe foglalt és így kiemelt valóság-darabkák kiszakadva az eredeti kontextusból beindítják a képzeletet és afféle tükörként az emberi pszichét tárják fel előttünk. Lynch e munkái Atget fotóit idézik és a szürrealizmus hatását mutatják.

Hasonló a helyzet az aktfotók esetében is, melyekkel Lynch az erotikához kapcsolódó pusztító-teremtő energiák vibráló ellentmondásait kutatják. A rendezői filmjeiben a nő a szexualitás szimbóluma, illetve az új, addig ismeretlen világok kulcsa. A férfi hősök sorsát az ellenállhatatlan női peccsételik meg, a csábítás és a veszély törvényszerűen együtt járnak, ám a femme fatale az elkerülhetetlen bukás ellenére is felszabadítja a férfit. Lynch fotóin ezt a különös minőséget igyekszik megragadni: az érzéki női testek éles fénybe és harsány színekbe burkolóznak, túlvilági füst lengi körül őket. Törékeny babáknak tűnhetnek, melyekben végzetes energia munkál, mintha a Lost highway vagy a Mulholland Drive sejtelmes nőalakjait kapná lencsevégre.

A titok, a misztérium és romlás jellemzi Lynch ipari tájait is, melyekben az Elefántember viktoriánus Angliája ugyanúgy ott kísért, mint a Twin Peaks zakatoló fűrészüzeme vagy a Radírfej fantáziái. A monoton zajok, felvillanó fények és a ködként terjengő füst álomszerű hatást kelt, az ember építette gyárak és üzemek szigorú rendezettsége paradox módon az enyészet ígéretét hordozza. A szabályos, praktikus formák szétesnek, az automatizált gépsorok leállnak, a gondos tervezés mögött ott a fenyegető káosz. A képeken megjelenő csend fenyegető, a sötétség nyugtalanító, az elhagyott helyszínek szinte életre kelnek. Lynch nemrég megjelent, The Factory Photographs címet viselő első fotóalbuma a művész ilyen jellegű munkáiból válogat.

Akármit is fotózik, Lynch képei egyszerre tűnnek filmes díszleteknek és a valóság bizarr, titokzatos lenyomatának. A tárgyilagos, mindenféle narratívától mentes klasszikus kompozíciók és a fényképeket kísértő titokzatosság között ott vibrál az a bizonyos ellentmondás, melyet ebben a formában csak David Lynch képes megmutatni nekünk.

Fotó: David Lynch: Women thinking

Fotó: David Lynch: Owl

Fotó: David Lynch: 'Untitled (England)', late 1980s/early 1990s

Fotó: David Lynch: 'Untitled (?o?dz?)', 2000

Fotó: David Lynch: Fetish, Untitled

Fotó: David Lynch: Fetish, Untitled

Fotó: David Lynch: Distorted Nudes

Fotó: David Lynch: Distorted Nudes

(forrás: theenglishgroup.co.uk; thecatstreetgallery.com; pleasurephotoroom.wordpress.com; wallpaper.com)

Huber Zoltánnal legközelebb a [Capa Központ Filmklubjában](#) találkozhattok, korábbi írását Stanley Kubrick fotóiról - mely blogunkon is megjelent - [ITT](#) találjátok.

<http://maimanohaz.blog.hu>

www.flagmagazin.hu - Egy Jobb magazin az Értékek mellett!

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell!”

Ajánló